

Življenje svetega škofa Martina

III

Martinu se prikaže Kristus

Ko tako nekoč ni imel ničesar razen orožja in preproste vojaške obleke, ga je sredi neobičajno ostre zime, ki je s svojim mrazom terjala že vrsto življenj, pred vrati v mesto Amiens naletel na golega berača. Ko je ta prosil mimoidoče, naj se ga usmilijo, in so šli mimo nesrečnika vsi naprej, je mož, poln Boga, razumel, da je bil ta človek prihranjen zanj, saj mu nihče drug ni izkazal usmiljenja. A kaj naj bi storil? Imel ni ničesar, razen plašča, v katerega je bil zavit; vse ostalo je s podobnim ravnanjem že porabil. Vzel je torej meč, ki ga je imel za pasom, ter razdelil plašč na dva enaka dela; enega je dal revežu, drugega pa si je spet ogrnil. Nekaj okrog stoječih ljudi se je pri tem smejala, saj je bil s tako iznakaženim oblačilom čuden na pogled; mnogi pa, ki so bili bolj zdrave pameti, so globoko zaječali, ker niso storili ničesar podobnega, še zlasti, ker so bili sami premožnejši in bi lahko siromaka oblekli, ne da bi pri tem slekli sebe.

Ko pa je [Martin] tisto noč zaspal, je zagledal Kristusa, oblečenega v kos njegovega plašča, s katerim je ogrnil reveža. Rečeno mu je bilo, naj si natančno ogleda Gospoda in naj prepozna oblačilo, ki ga je sam podaril. Nato je zaslišal Jezusa, ki je z jasnim glasom dejal množici okrog stoječih angelov: »Martin, še vedno katehumen, me je ogrnil s tem oblačilom.« Resnično, Gospod se je spomnil besed, ki jih je nekoč izrekel, - »Kolikor ste storili enemu teh najmanjših, ste meni storili,« - ter dejal, da je bil on tisti, ki ga je Martin oblekel v revežu; in da bi potrdil pričevanje o tako dobrem delu, se mu je zdelo vredno prikazati se v istem oblačilu, ki ga je prejel revež.

Po tem videnju se svetniški mož ni povzdigoval v človeški slavi, temveč je v svojem početju prepoznal božjo dobroto in pri osemnajstih letih je planil h krstu. Vendar ni takoj pustil vojaške službe; pustil se je pregovoriti prošnjam svojega tribuna, s katerim je delil šotor. Ta mu je namreč obljubljal, da bo tudi sam pustil svet, ko mu bo tribunat potekel. V tem pričakovanju je Martin še skoraj dve leti po prejemu krsta ostal vojak, čeprav le po imenu.

...

X

Martin kot škof v Toursu

Pripoved o tem, kako in koliko se je [Martin] odlikoval po nastopu škofovske službe, presega moje moči. Z vso stanovitnostjo je namreč ostal, kar je bil prej. V njegovem srcu je bila ista ponižnost, v njegovem oblačenju ista preprostost; s svojim ugledom in priljubljenostjo je ohranjal dostojanstvo škofa, hkrati pa ni zanemarjal življenja in kreposti meniha. Nekaj časa je tako uporabljal celico, ki se je držala cerkve, ko pa ni več mogel prenašati nadlegovanja svojih obiskovalcev, si je približno dve milj od mesta postavil samostan.

Ta kraj je bil tako skrit in odročen, da ni več potreboval samote puščave. Z ene strani ga je namreč obdajala prepadna pečina visoke gore, ostanek ravnice pa je zapirala reka Loire z nekoliko zamaknjenim zalivom; do tja se je dalo priti po eni sami zelo ozki stezi. Tam si je celico iz lesa postavil sam, na enak način pa še mnogi bratje; večina si je naredila prebivališča v izvotljenem skalovju gore, ki se je spuščala nadnje.

Tam je bilo skoraj osemdeset učencev, ki so se vzgajali po zgledu blaženega učitelja. Tam ni imel nihče nobene lastnine, vse je bilo skupno. Kot je navada pri večini menihov, se ni smelo tam nič ne kupovati ne prodajati; vadili se niso v nobeni veščini razen v pisanju, pa še to početje so prepuščali mlajšim, medtem ko so se starejši predajali molitvi. Iz svojih celic so hodili le redko, razen kadar so se zbrali na kraju molitve. Jedli so vsi skupaj po uri posta. Vina

ni poznal nihče razen tistih, ki jih je k temu prisilila bolezen. Obleke so imeli povečini iz kamelje dlake; mehkejša oblačila so tam veljala za zločin. To je nujno še toliko bolj presenetljivo, ker so mnogi med njimi veljali za plemiče. Čeprav so bili vzgojeni povsem drugače, so se prisilili k tolikšni ponižnosti in potrpežljivosti. Kasneje sem videl, da so mnogi izmed njih postali škofje. Katero mesto ali Cerkev si namreč ne bi želela duhovnika iz Martinovega samostana?

...

XIV

Martin podira poganska svetišča in oltarje

Ko je skušal v vasi po imenu Leprosum porušiti svetišče, ki je bilo zaradi praznovernih obredov sila bogato, se mu je množica poganov uprla in ga pregnala, ne brez poškodb. Umaknil se je torej nekam v bližino, se tam tri dni postil ter pokrit z raševino in pepelom neprestano molil in prosil Gospoda, naj s svojo božjo močjo uniči tisto svetišče, saj ga njegova človeška roka ni mogla. Tedaj sta se mu nenadoma prikazala dva angela s kopjema in ščitoma, podoba nebeške vojske, in rekla, da ju je Gospod poslal, naj prepodita kmečko množico in pomagata Martinu, da mu ne bo kdo nasprotoval, ko bo rušil svetišče; da naj se vrne in predano dovrši začeto delo.

Martin se je tako vrnil v vas in pred očmi molčeče množice poganov podrl pogansko svetišče do temeljev, oltarje in malike pa zdrobil v prah. Ko so kmetje to videli in spoznali, da so prestrašeni strmeli zaradi božje roke, ki jim je preprečila nasprotovanje škofu, so skoraj vsi verovali v Gospoda Jezusa ter odkrito vzklikali in priznavali, da je treba častiti Martinovega Boga, malike pa zavreči, saj ne morejo koristiti ne sebi ne drugim.

Prevedel David Movrin.

Pismo 3 (odlomki)

O Martinovi smrti

Ravno se je pripravljaj na pot domov v samostan, ko ga je obšla slabost. Sklical je sobrate in povedal, da umira. Vsi so žalovali in se glasno pritoževali: »Zakaj nas zapuščaš, oče, kaj nas tako žalostiš? Krvoločni volkovi bodo prišli nad tvojo čredo. Kdo nas bo tedaj branil pred njihovimi zobmi, če pastir umrje? Vemo, da hrepeniš po Kristusu, toda nagrada ti ne uide. Če malo počakaš, ne bo zato nič manjša. Usmili se nas vendar in nas ne zapusti!«

Jok mu je segel do srca. Kakor vedno, so se mu tudi to pot zalesketale solze v očeh. Priporočil se je Gospodu usmiljenja in jokaje rekel: »Če sem še potreben tvojemu ljudstvu, Gospod, ne bežim od napora. Zgodi naj se tvoja volja!«

Čudovit mož je bil! Ni ga zmagal napor, ni ga zmogla premagati smrt. Nikamor se ni nagibal. Ni se bal umreti, pa tudi živeti se ni branil. Oči in roke je dvigal proti nebu in z nezmaganim duhom molil naprej. Ko so ga duhovniki, ki so tedaj prišli k njemu, prosili, naj se dvigne in obrne na stran, je rekel: »Pustite me, pustite, bratje, naj gledam raje v nebo kakor na zemljo, da bo šel duh po svoji poti h Gospodu.« Ob teh besedah je opazil, da stoji ob njem hudič. »Kaj čakaš, krvoločna zver?« je vprašal. »Pri meni, zlodej, nimaš kaj iskati. Abraham me bo sprejel v svoje naročje.«

S temi besedami na ustih je izdihnil. Abraham je vesel sprejel Martina v svoje naročje. Martin, ubog in skromen, je odšel bogat v nebo.

Prevod iz *Molitvenega bogoslužja*.